

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Sladkého a soudců JUDr. Jana Zavřela a JUDr. Petry Flídrové, v řízení

o pozůstalosti po : **M. K.**, narozená dne XXXXX
posledně bytem XXXXX
zemřelá dne XXXXX

jehož účastníkem je :

**Česká republika-Úřad pro zastupování státu ve věcech
majetkových, IČ 69797111**
se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42
Územní pracoviště Brno, Příkop 818/11

o odvoláních K. K., narozené XXXXX, bytem XXXXX, zastoupené B. K., bytem tamtéž, a V. K., narozeného XXXXX, trvalý pobyt XXXXX, proti usnesení Okresního soudu v Hodoníně ze dne 15.10.2018 č.j. 31 D 1642/2014-198,

takto:

I.Odvolání se **odmítají.**

II.Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

Usnesením, které bylo napadeno odvoláním, soud stanovil obvyklou cenu majetku a jiných aktiv pozůstalosti, výši dluhů a dalších pasiv pozůstalosti a čistou hodnotu pozůstalosti (výrok I.), potvrdil, že dědictví připadlo státu-České republice (výrok II.) a dále rozhodl o nákladech řízení (výroky III. a IV.).

Proti shora uvedenému usnesení podali 29.11.2018 odvolání V. K. a K. K., zastoupená matkou B. K., a to proti všem výrokům shora uvedeného usnesení. V. K. v odvolání uvedl, že dědické řízení je vedeno již od roku 2014, ve věci proběhlo několik jednání, na kterých s ním notářka jednala jako s účastníkem, přičemž byl poučen o možnosti namítnout neplatnost závěti a listiny o vydědění z 27.5.2014, o nároku nepominutelného dědice a rovněž byl poučen o výkladu pojmu „nezřízený život“. Podotýká, že on ani jeho dcera K. K., zastoupená svou matkou B. K. se po celou dobu dědického řízení k platnosti závěti ze dne 27.5.2014 výslovně nevyjádřili, ani nepodal žádné vyjádření k existenci či neexistenci podmínek vydědění. Notářka ho nepoučila o právu podat ve smyslu § 170 odstavec 1 z.ř.s. žalobu na určení dědice, a k tomu mu nestanovila žádnou lhůtu. Své stanovisko k danému řízení nepodal z důvodu, že vyčkával, jakým způsobem bude stanoven okruh dědiců, a zda s těmito nebude možné se dohodnout o tom, že důvody vydědění nebyly dány. Dne 19.10.2018 podal z vlastní iniciativy žalobu na neplatnost listiny o vydědění a v rámci opatrování dokladů se 15.11.2018 dozvěděl, že se dne 15.10.2018 konalo u notářky jednání, kde bylo jako s účastníkem jednání jednáno s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových. Ve své žalobě, vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp.zn. 4 C 464/2018 namítl, že důvod

vydědění dle § 1646 odstavec 1 písm. d/ není dán a dále namítl, že zůstavitelka v době sepisu druhé závěti 27.5.2014 již nebyla způsobilá k takovému právnímu jednání v důsledku svého psychického stavu. Navrhuje, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému řízení, neboť řízení před soudem prvního stupně bylo zjevně zatíženo vadou, když byl nesprávně stanoven okruh dědiců – účastníků dědického řízení.

K. K. ve svém odvolání uvádí v podstatě totéž co V. K., poukazuje na to, že v průběhu dědického řízení se k platnosti závěti z 27.5.2014 výslovně nevyjádřila, namítá, že zůstavitelka v době sepisu druhé závěti z 27.5.2014 již nebyla schopna chápat smysl a konkrétní obsah závěti, když fakticky nebyla způsobilá k takovému právnímu jednání. Tyto skutečnosti podrobně rozvedla ve své žalobě, vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp.zn. 4 C 364/2018. Závěrem rovněž navrhuje, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně, jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. – občanského soudního řádu, dále jen „o.s.ř.“), se především zabýval otázkou, zda odvolání bylo podáno osobami k tomu oprávněnými – účastníky řízení (§ 201 o.s.ř.), v zákonem stanovené lhůtě.

Zůstavitelka M. K. zanechala dvě závěti sepsané formou notářského zápisu. V závěti sepsané 4.11.2008 ustanovila za dědice ideální 1/2 domu čp. 1736 na parcele č. 3181/2 a parcely č. 3181/2 a pozemků p.č. 3171, 3172/1, 3172/2 a 3182/2 v katastrálním území XXXX svoji vnučku K. K., narozenou XXXX. O zbývajícím majetku v této závěti nepořídila.

Zůstavitelka dne 27.5.2014 sepsala další závět' spolu s listinou o vydědění, v níž univerzální dědičku veškerého svého majetku ustanovila svoji dceru M. B., narozenou XXXXX, dále ustanovila náhradní dědice a touto listinou zároveň vydělila svého syna V. K., narozeného XXXXX, v souladu s ustanovením § 1646 odstavec 1 písm. d/ o.z. „protože vede trvale neřízený život, má dluhy“. Současně projevila přání v souladu s ustanovením § 1646 odstavec 3, aby nedělili ani případní potomci vyděděného syna.

Soud prvního stupně při jednání 12.4.2016, kam předvolal mimo jiné B. K. – jako zákonného zástupce nezletilé K. K. a V. K., seznámil přítomné se závětí z 4.11.2008 s tím, že tato byla zrušena závětí ze dne 27.5.2014, seznámil je s obsahem této druhé závěti a poučil přítomné účastníky o možnosti uplatnit námitku neplatnosti závěti a listiny o vydědění ze dne 27.5.2014, o nároku nepominutelného dědice podle § 1643 odstavec 1 občanského zákoníku, případně o možnosti namítnout neexistenci podmínek vydědění. Obdobného poučení se oběma účastníkům dostalo též 2.5.2016. Jak vyplývá z obsahu spisu, až do skončení dědického řízení se ani jeden z odvolatelů nevyjádřil, že by namítal neplatnost závěti ze dne 27.5.2014, či neexistenci důvodů pro vydědění V. K..

Účastníky při projednání pozůstalosti jsou ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici; má-li dědictví připadnout státu proto, že nedělí žádný dědic, ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a hledí-li se na stát, jako by byl zákonný dědic, je účastníkem pouze stát (§ 110 odstavec 1 zákona č. 89/2022 Sb. o zvláštních řízeních soudních, dále jen z.ř.s.).

Soud prvního stupně vycházel z toho, že zůstavitelka zanechala závět', sepsanou 27.1.2014 formou notářského zápisu, v níž ustanovila univerzální dědičkou svou dceru M. B. a současně vydělila svého syna V. K. (s účinky i pro jeho potomky, tedy i pro jeho dceru K. K.). Tato závět' zrušila předchozí závět' zůstavitelky ze dne 4.11.2008, která vedle ní nemůže obstát, ve smyslu ustanovení § 1576 zákona č. 89/2012 Sb.-občanského zákoníku (dále jen o.z.). Pokud platnost závěti nebyla nikým zpochybněna, jednal soud jako s univerzální závětní dědičkou s M. B., a poté, co tato dědictví odmítla, jednal s dalšími potencionálními dědici ze zákona, kteří rovněž dědictví odmítli. Vzhledem k tomu, že dědička ze závěti i všichni potencionální dědici ze zákona dědictví odmítli, jednal soud následně jako s jediným účastníkem s Českou republikou - Úřadem pro zastupování

státu ve věcech majetkových, jemuž dědictví připadlo jako tzv. odúmrť ve smyslu ustanovení § 1634 odstavec 1 o.z..

Napadeným usnesením bylo potvrzeno, že dědictví připadá státu, toto usnesení bylo doručeno pouze České republice-Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a nabylo právní moci 16.11.2018.

Odvolací soud je toho názoru, že soud prvního stupně postupoval správně, pokud oba odvolatele předvolal a vyrozuměl je o obsahu obou závěti zůstavitelky, jakož i o možnostech případných námitek, jak výše uvedeno. Soud prvního stupně nejednal s oběma odvolateli jako s účastníky řízení, pouze jim poskytl poučení o existenci závětí a o jejich právech, jak výše uvedeno (§ 5 o.s.ř., § 1 odst.3 z.ř.s.). Jestliže žádný z odvolatelů v průběhu dědického řízení nenamítl neplatnost závěti ze 27.5.2014, nebyl dán důvod pro postup dle § 170 odstavec 1 z.ř.s. (jak se mylně domáhají odvolatelé) a nebylo ani důvodu, aby s nimi bylo jednáno jako s účastníky řízení, neboť s ohledem na závět zůstavitelky z 27.5.2014 ani jednomu z nich nesvědčí dědické právo. Z téhož důvodu nebylo třeba rozhodovat ve smyslu ustanovení § 169 z.ř.s., neboť v průběhu celého pozůstalostního řízení nevznikl spor o dědické právo..

Pokud by oba odvolatelé v průběhu řízení o pozůstalosti namítli neplatnost závěti zůstavitelky z 27.5.2014, byl by dán důvod pro postup dle § 170 odstavec 1 z.ř.s., což však do právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno, nečinili. Okolnost, že spolu s podaným odvoláním dokládají, že V. K. podal 17.10.2018 „žalobu na neplatnost listiny o vydědění“, a nezl. K. K. podala 15.11.2018 žalobu „ o určení dědice a účastníka dědického řízení“, nemůže na shora uvedeném závěru nic změnit.

Odvolací soud proto podaná odvolání odmítl, neboť byla podána osobami, které nejsou účastníky řízení, tedy někým, kdo k odvolání není oprávněn (§ 218 písm. b/ o.s.ř.). Výrok II. tohoto usnesení je odůvodněn tím, že odvolatelé nebyli s podaným odvoláním úspěšní a České republice – Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových žádné náklady spojené s tímto odvolacím řízením nevznikly.

Oba odvolatelé však mají možnost i po pravomocném skončení pozůstalostního řízení domáhat se svých práv v řízení podle části třetí občanského soudního řádu.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e n í** dovolání přípustné (§ 238 odstavec 1 písm. e/ o.s.ř.).

Brno 22. července 2019

JUDr. Petr Sladký,v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje : Jarmila Vilkusová